

102213

En bemerkelsesverdig hendelse.

Hovedpersoner to sterke sjefer, amerikaneren Patton, tyskeren Engelbrecht. Tid og sted: Slutten av april 1945. Fichtelgebirge mellom Böhmen og Bayern.

Georg Smith Patton (1885-1945). Sjef for 11. US armékorps under landgangen i Marokko 1942. Sjef for 7. armé på Sicilia 1943. Sjef for 3. armé under invasjonen i Normandie 1944. Etter gjennombrudd ved Charentan feide han i full fart gjennom Frankrike, over Rhinen ved Oppenheim, gjennom Thüringen og sørover inn i Böhmen. En av de betydeligste troppeførere i den 2. verdenskrig.

Erwin Engelbrecht (1891-1964). Sjef for de første tyske tropper i Oslo 9. april, 1941. Infanteriedivision, med bl.a. oberst Nickelmans 324. IR - kjent fra innmarsjen på Karl Johansgate -. Etter felttoget i Norge stasjonert i Lillehammerområdet. I mai 1941 jernbanetransportert gjennom Sverige for oppmarsj i Finland. I 1942 generalløytnant og sjef for et korps i Nord-Norge. På slutten av krigen artillerigeneral, sjef for en nyoppsatt armé i området Marienbad - Karlsbad - Eger. Oppdrag stanse russerne. Oppholdende strid mot den russiske fremmarsj i Tsjekkoslovakia. Tilbake mot Fichtelgebirge.

Kilde til nedenstående beretning er et minneskrift en av hans tidligere stabsoffiserer, dipl.ingeniør, senere general Albrecht Philler har laget.

Krigen gikk mot slutten, og det ble antatt at ved en kapitulasjon ville tropper øst for denne fjellkjeden bli russiske krigsfanger, en skjebne general Engelbrecht ville spare sine soldater for.

I slutten av april sendte han parlamentærer til den amerikanske armé på den andre siden av Fichtelgebirge. Deres oppdrag var å gjøre den amerikanske sjef klar over at Engelbrechts armé ønsket å gå i amerikansk fangenskap og deretter satt fri. Hvis dette ønsket ikke ble imøtekommet, hadde Engelbrecht gitt sin armé ordre om å angripe og slå seg igjennom mot vest, - mot de amerikanske styrker.

Den amerikanske sjef, panser-Patton, erklarte parlamentærene at denne gale ("verrückte") tyske general som på denne måten satte en pistol mot brystet hans, ville han gjerne hilse på. Dermed dro Engelbrecht av gårde til Patton og forklarte at han i denne situasjonen ikke hadde noe annet valg når han skulle ta hensyn til sine avdelinger. Hvis han nå ble arrestert av amerikanerne, hadde hans armé seks timers ventetid før angrepet mot de amerikanske linjene ble satt i gang. Det ville gi store tap på begge sider.

Patton ringte til Eisenhower, toppsjefen, og forklarte situasjonen. Eisenhower ga Patton frie hender.

/.

-2-

Det var grunn til å regne med store tap, for Engelbrechts armé var nylig fylt opp, fullmotorisert og med alle våpen. Amerikanernes store betenkelighet var at det på denne korte tiden ikke ville være mulig å underrette alle avdelinger om gjennommarsjen, selv om man gikk med på det tyske ønsket. Engelbrecht hadde svaret klart; de hadde laget ordren om gjennommarsj på engelsk og i tilstrekkelig antall eksemplarer og hadde dem med. Ifølge beretteren var amerikanerne imponert over dette. Parlamentærene ble sendt tilbake med ordre om at den fredelige gjennommarsjen kunne begynne. Engelbrecht ble igjen hos Patton, nærmest som et slags gissel.

Gjennommarsjen gikk helt etter plan og ordre. Patton og Engelbrecht stod ved en av hovedveiene og lot de tyske avdelingene marsjere forbi seg. Den fullmotoriserte arméen hadde bl.a. to panserkorps, langtrekkende artilleri og ellers godt utrustede avdelinger. Da Patton så dette, forstod han at Engelbrecht ikke hadde sagt for meget. Han lot ham, som en hedersbevisning, få igjen de personlige våpen Engelbrecht hadde måttet gi fra seg. Dessuten stilte han den tyske generalen til høyre for seg, nok en æresbevisning.

Engelbrechts avdelinger ble avvåpnet, godt forpleid i to ukers amerikansk krigsfangenskap og deretter sendt hjem. I mellomtiden var 8. mai og kapitulasjonen inntruffet. Engelbrecht og familie ble senere av amerikanerne skaffet et sted å bo, og Engelbrecht dessuten utstyrt med en håndskrevet erklæring fra Patton om at han stod under Pattons beskyttelse.

Ifølge beretteren sa Patton da han og Engelbrecht skiltes: - Jeg takker Dem for å ha spart tusen amerikanske soldaters liv. Deres sterke og godt utrustede armé ville ha greid å slå seg igjennom. -

Dette er en bemerkelsesverdig hendelse. Patton hadde dimensjoner til å gjøre noe slikt. Og Engelbrecht må ha hatt sin stabs og sine avdelingers fulle tillit. For den overgivelsen han faktisk gjorde uten at man kan se han prøvde å innhente høyere sjefs tillatelse, ville ellers ha bragt ham til krigsrett og henrettelse.

3. mai 1992

